

VALTIONAVUSTUKSEN HAKEMINEN SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖSTÄ SUOMEN KESTÄVÄN KASVUN OHJELMAN TUTKIMUSHANKKEILLE JA KANTA-PILOTILLE VUOSINA 2023–2025

HAUN TAUSTA

Suomen kestävän kasvun ohjelmalla tuetaan ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävästä kasvusta. Ohjelma vauhdittaa kilpailukykyä, investointeja, osaamistason nostoa sekä tutkimusta, kehitystä ja innovaatioita. Ohjelman rahoitus tulee EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (Next Generation EU). Jäsenvaltio voi saada elpymis- ja palautumistukivälineen rahoitusta perustuen kansalliseen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan. Tämä suunnitelma on osa Suomen kestävän kasvun ohjelmaa (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163176>).

Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa Suomen kestävän kasvun ohjelman pilarista 4, joka koskee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistamista ja kustannusvaikuttavuuden lisäämistä, ja osin pilarista 3, joka koskee työllisyysasteen ja osaamistason nostamista kestävästä kasvun vauhdittamiseksi. Vuonna 2022 STM myönsi valtionavustuksia hyvinvointialueille vuosina 2023–2025 toteutettaville hankkeille. Nyt avattava haku koskee pilarin 4 investointia 3.

Valtionavustuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksessa elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisista sosiaali- ja terveysalan valtionavustuksista vuosina 2021–2025 (1126/2021). Lisäksi noudatetaan valtionavustuslakia (688/2001) ja lakia Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta (537/2022).

HAETTAVANA OLEVA AVUSTUS JA HAKIJA

Haettavana oleva avustus on käytettävissä 1.6.2023 – 31.12.2025. Ennen valtionavustuspäätöstä syntyneet kustannukset voivat liittyä vain hankehakemuksen valmisteluun. Tarkemmat käytön ehdot sekä rajoitukset määritellään valtionavustuspäätöksessä.

Valtionavustuksina jaettavissa oleva enimmäismäärä vuosille 2023–2025 on yhteensä 9,2 miljoonaa euroa. Avustus kohdentuu sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimukseen ja hoitopäätystietojen seurannan pilotointiin Kanta-palvelujen avulla. Jaettavasta olevasta kokonaismäärästä noin 0,5 miljoonaa euroa kohdennetaan Kanta-pilotointiin.

Valtionavustus myönnetään täysimääräisenä hankkeen valtionavustukseen oikeuttaviin kustannuksiin ilman omarahoitussuutta. Valtionavustuksiin varattu kokonaismäärä perustuu valtion talousarvion momentille 33.60.61 (EU:n rahoitus kestävästä kasvun ohjelmaan) investoinnille 3 tehtyihin varauksiin.

Tutkimusta koskevan avustuksen osalta hakijoina voivat olla yliopistollista sairaalaa ylläpitävät hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä. Tutkimusta koskeva avustus kohdennetaan arviointikriteerien perusteella ensisijaisesti hyvinvointialueiden yhteisille hankekokonaisuuksille (yhteistyöalue). Yksi hankekokonaisuus voi sisältää useita tutkimushankkeita (osatutkimuksia).

Kanta-pilottia koskevan avustuksen osalta hakijoina voivat olla hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki.

Hankkeiden osatoteuttajina voivat olla hyvinvointialueet, kunnat, kuntayhtymät ja yleishyödylliset yhteisöt.

AVUSTUKSEN KÄYTTÖTARKOITUS

Avustus kohdentuu Suomen kestävä kasvun ohjelman pilarin 4 investointiin 3, jolla vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta. Tavoitteena on parantaa sosiaali- ja terveyspalvelujen laatua ja kustannusvaikuttavuutta edistämällä hyvien toimintatapojen tutkimusta sekä kehittää tehokkaita seuranta- ja analyysimenetelmiä.

Tavoitteen toteutumista seurataan indikaattorilla: Kaikissa terveyskeskuksissa toteutetaan päivitetty reaaliaikainen kansallinen järjestelmä, jolla seurataan hoitotakuun toteutumista perusterveydenhuollon rekisterin avulla (vuonna 2020 tämä oli mahdollista 90 prosentissa terveyskeskuksista).

Tässä haussa tuki kohdentuu seuraaville:

- vahvistetaan tutkimusta, jolla parannetaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän kustannusvaikuttavuutta ja sen myötä palvelujen laatua (tutkimus)
- toteutetaan hoitotakuun seurantaan vaadittavat toimenpiteet ja korjataan koronakriisissä tunnistettuja tietotarpeita (Kanta-pilotti)

Valtionavustusta voidaan hakea seuraaviin käyttötarkoituksiin (1–4). Yhteen hakemukseen voi sisällyttää yhden tai useamman käyttötarkoituksista 1–3. Käyttötarkoitukseen 4 tulee tehdä erillinen hakemus.

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluketjun tai palvelukokonaisuuden vaikuttavuuden tai kustannusvaikuttavuuden arviointi

Tällä tarkoitetaan tietyn asiakas- tai potilasryhmän palveluketjua tai palvelukokonaisuutta. Palveluketju tarkoittaa tietyille asiakasryhmälle joko pääpiirteissään tai yksityiskohtaisesti määriteltyä perättäin ja osin yhtäaikaisesti toteutuvien palvelujen saumatonta prosessia. Se voi sisältää ennaltaehkäiseviä palveluja, hoitavia tai korjaavia palveluja ja kuntouttavia palveluja.

Palvelukokonaisuus tarkoittaa hyvinvointialueen määrittelemää jonkin väestö- tai asiakasryhmän ennaltaehkäisyä, hoitavien ja korjaavien palvelujen sekä kuntoutuksen kokonaisuutta. Palvelukokonaisuudessa asiakas hyödyntää eri palveluja yhtäaikaisesti. Palvelut voivat olla hyvinvointialueen, kuntien tai muiden toimijoiden palveluja. Palvelukokonaisuus voi myös sisältää useita hyvinvointialueen määrittelemiä palveluketjuja. Asiakas voi esimerkiksi tarvita samaan aikaan päihdehoitoa ja -palveluja sekä psykiatrista avohoitoa tai integroidun toimintamallin (esim. perhekeskuksen tai keskitetyn palveluohjausyksikön) yhteen sovitettuja palveluja. Kokonaisuuteen voi kuulua myös laaja-alaisesti palveluja tarvitsevien asiakasryhmien ja asiakkaiden tunnistamisen tapojen ja työmenetelmien vaikuttavuuden arviointia, esimerkiksi lastensuojelun ja lasten- tai nuorisopsykiatrian yhteistyössä.

2. Sosiaali- ja terveydenhuollon menetelmän tai toimintamallin vaikuttavuuden tai kustannusvaikuttavuuden arviointi

Tässä menetelmällä tai toimintamallilla tarkoitetaan tietyn asiakas- tai potilasryhmän hoidossa tai palveluissa käytettävää lääketieteen tai hoitotieteen eli terveydenhuollon menetelmää (esim. lääkkeet, laitteet, kirurgiset ja muut toimenpiteet, ennaltaehkäisevät ja kuntouttavat toimintatavat sekä erilaiset järjestelmät, joiden avulla terveyttä edistetään, pidetään yllä ja suojellaan) tai sosiaalihuollon menetelmää tai toimintamallia (esim. jalkautuvien, etsivien tai tehostettujen työmuotojen) tai sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistä menetelmää tai toimintamallia tai sosiaali- ja terveydenhuollossa käytettävää digitaalista palvelua kuten esim. Kestävän kasvun ohjelman valtionavustushankkeissa kehitettävät digipalvelut: kansalaisten etäpalvelut (itse- ja omahoidon ratkaisut), ammattilaisten digitaaliset ratkaisut (etädiagnostiikat, etäkonsultaatiot, etävastaanotot, asiakas- ja palveluneuvonnan digitaaliset ratkaisut) tai johtamisen ratkaisut (toiminnanohjauksen ratkaisut).

3. Sosiaali- ja terveydenhuollon vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusmenetelmien kehittämiseen tai aineistojen yhdistämiseen tai yhdenmukaistamiseen liittyvä työ

Tällä tarkoitetaan kohtiin 1 ja 2 liittyvää tutkimusmenetelmien kehittämistyötä. Aineistojen yhdistämiseen tai yhdenmukaistamiseen liittyvä työ voi koskea esim. hajautettuja aineistoja tai potilas- tai asiakastiedon harmonisaatiota tai mahdollisuutta asiakas- ja potilastietojen yhteiskäyttöön tutkimuksessa.

4. Hoitopääsytietojen seurannan edellytyksien pilotointi Kanta-palvelujen avulla

Tämä tarkoittaa perusterveydenhuollon hoitopääsytietojen seurantaan ja tietotuotantoon keskeisesti liittyvän 'uusi Hoidon tarpeen arviointi' -asiakirjan, sekä lähiaikoina julkaistavan Hoitopääsytietojen ratkaisukuvauksen esittämän tavan mukaista palvelutapahtumien käytön pilotointia. Pilottialueen tulee ottaa nämä tuotantokäyttöön kesäkuuhun 2025 mennessä (ml. tekninen ja toiminnallinen toteutus). Pilottiin kuuluu tietojen tallentaminen Kanta-palveluiden Potilastiedon arkistoon sekä toimintamalli- ja kirjaamisohjeiden mahdollinen tarkentaminen.

Optioina ovat palvelunjärjestäjän Ostopalvelun valtuutus -asiakirjan (Ostopalveluratkaisu 2.0/OSVA2) ja Ajanvaraus-asiakirjan tietorakenteiden pilotointi ja tuotantokäyttöön otto palvelunjärjestäjän potilastietojärjestelmässä sekä tallentaminen Kanta-palveluiden Potilastiedon arkistoon.

THL poimii perusterveydenhuollon hoitopääsytietojen seurannan pilottiin kuuluvat tiedot Kanta-tietoalasta tehtyjen tietoaalasmallinnusten pohjalta sekä arvioi tallentuneen tiedon laadun THL:n tietotuotannon tarpeeseen. Pilottialue sitoutuu tekemään mahdolliset tarvittavat toimenpiteet tiedon laadun parantamiseksi.

AVUSTUKSEEN OIKEUTTAVAT KUSTANNUKSET

Valtionavustus maksetaan toteutuneiden, hyväksyttävien kustannusten perusteella. Hakemuksen yhteydessä toimitettuun kustannusarvioon sisällytettyjä kustannuseriä ei hyväksytä sellaisenaan

valtionavustuspäätöksellä, vaan kustannuksia arvioidaan maksatushakemuksen yhteydessä. Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeen tavoitteen toteuttamisen kannalta tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset:

- 1) hallinnointikustannukset;
- 2) henkilöstökustannukset;
- 3) matkakustannukset;
- 4) toimitilojen vuokrat;
- 5) välittömästi tavoitteen toteuttamiseen liittyvät irtaimen omaisuuden hankintakulut;
- 6) ulkopuolisista lähteistä hankitun tutkimuksen, tietämyksen, konsultoinnin ja vastaavien asiantuntijapalveluiden kustannukset sekä käyttöoikeudet ja lisenssit (esim. tutkimusaineistojen hankintaan ja analysointiin liittyvät kulut, tutkimuksen edellyttämät käyttöoikeudet ja lisenssit);
- 7) määritellyn tavoitteen toteuttamiseksi välttämättömät muut kuin 1–6 kohdassa tarkoitetut kustannukset.

Valtionavustusta ei saa käyttää hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) mukaisten tehtävien rahoittamiseen, ellei näillä toimilla ole välitöntä yhteyttä hankkeeseen. Hankkeen toimeenpanossa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että hanke- tai tutkimussuunnitelma ei sisällä päällekkäisiä toimenpiteitä muiden valtionavustusten kanssa.

Avustettava toiminta on luonteeltaan EU:n valtioneukisääntelyn ulkopuolelle jäävää niin sanottua eitaloudellista toimintaa.

KESTÄVÄN KASVUN OHJELMAN ERITYISET KRITTEERIT

EU:n elpymisvälineessä on vaatimus siitä, että mitkään toimenpiteet eivät saa aiheuttaa ympäristölle merkittävää haittaa. Sosiaali- ja terveysministeriö tarkastaa hakemuksissa esitetyt analyysit komission antaman ohjeistuksen mukaisesti. Sellaisia hanke-ehdotuksia, jotka eivät tätä periaatetta noudata, ei rahoiteta. Tarkempi ohjeistus ja lomakepohja ovat hakumateriaalin liitteenä 1.

Hankkeen hallinnoijan on toimitettava tiedot valtionavustushankkeen lopullisista tuensaajista sekä niiden tosiasiallisista omistajista ja edunsaajista. Lisäksi on toimitettava tiedot hankkeen toimeksisaajista ja alihankkijoista sekä näiden tosiasiallisista omistajista ja edunsaajista. Hankkeen hallinnoijan tulee varautua näiden tietojen toimittamiseen sosiaali- ja terveysministeriölle erikseen ohjeistettavalla tavalla.

Hankkeiden etenemistä seurataan valtionhallinnon Hankesalkku-palvelussa. Valtionavustuksen edellytyksenä on, että hankehallinnoija ja avustuksen käyttäjät toimittavat hankkeiden seurannan ja arviointien toteuttamiseksi tarvittavat tiedot.

AVUSTUKSEN HAKEMINEN

Hakuaika alkaa 1.9.2023 ja päättyy 13.10.2023 klo 16:15. Määräajan jälkeen saapuneita hakemuksia ei käsitellä.

Hakumateriaali löytyy sähköisessä muodossa osoitteesta <https://stm.fi/valtionavustukset-tutkimukselle-ja-kanta-pilotille>.

Hakulomake liitteineen toimitetaan sähköisessä muodossa sosiaali- ja terveysministeriön kirjaamoon (kirjaamo.stm@gov.fi) sekä projektisihteeri Sanna Hämäläiselle (sanna.hamalainen@gov.fi) otsikolla "[Xxx] hyvinvointialueen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman [tutkimus/Kanta-pilotti] hankkeelle VN/14113/2023.

Hakemuksen liitteenä toimitetaan:

- tutkimussuunnitelma (enintään 20 sivua + 4 sivua/osahanke) TAI Kanta-pilottia koskeva hankesuunnitelma (enintään 10 sivua), sivumäärään ei lasketa kansilehteä ja sisällysluettelo; hakijan tulee käyttää liitteenä 4 tai 5 löytyvää mallipohjaa;
- aiesitoumuslomake (liite 6, johon merkitään osatoteuttajien sekä tutkimushankkeissa yhteistyöalueen hyvinvointialueiden (/Helsingin kaupungin /HUS-yhtymän) päätöspäivämäärät hankkeeseen osallistumisesta;
- talousarviolomake (liite 3);
- selvitys (liite 1) siitä, että hankkeen toimenpiteet eivät aiheuta ympäristölle merkittävää haittaa;
- tutkimuskokonaisuuden ja osahankkeiden vastuuhenkilöiden CV:t (enintään 3 sivua/CV, 10 tärkeintä julkaisua)

Hakemuksesta on käytävä ilmi tutkimukseen kohdentuvien käyttötarkoitusten (1-3) osalta:

- Tutkimuksen tai menetelmäkehityksen toteuttajat hyvinvointialueella ja heidän tieteellinen pätevyytensä.

Hakemuksesta on käytävä ilmi Kanta-pilottiin kohdentuvan käyttötarkoituksen (4) osalta:

- pilotin suunniteltu laajuus: onko kyseessä koko hyvinvointialue vai rajatumpi osa hyvinvointialueesta;
- käytettävä potilastietojärjestelmä ja sen versio;
- hyvinvointialueen ja järjestelmätoimittajan yhdessä tekemä aikataulusuunnitelma sekä tunnistetut riskit liittyen pilotin toteuttamiseen vaaditussa aikataulussa sekä
- tavoitteeseen, eli alue- ja järjestelmäriippumattoman kansallisen toimintamallin luomiseen sitoutuminen.

AVUSTUSPÄÄTÖKSET JA LISÄTIETOJA

Avustukset ovat harkinnanvaraisia. Hakemusten arviointi ja keskinäinen vertailu perustuvat arviointilomakkeen mukaiseen kokonaisarviointiin. Arviointilomake on hakumateriaalin liitteenä 7. Sosiaali- ja terveysministeriö tekee avustuspäätökset loppuvuodesta 2023. Hakijoille ilmoitetaan päätöksestä kirjallisesti.

Lisätietoa valtionavustuksista yleisesti: <https://stm.fi/valtionavustusten-hakeminen>

Suomen kestävän kasvun ohjelmaa koskeviin kysymyksiin vastaavat sosiaali- ja terveysministeriössä: hankepäällikkö Kirsi Paasoara p. 0295 163 012 ja asiantuntija Heli Parikka p. 0295 163 165.

Hakua koskevissa sisällöllisissä kysymyksissä voitte olla yhteydessä seuraaviin henkilöihin:

- Tutkimus: lääkintöneuvos Taina Mäntyranta, p. 0295 163 692, sosiaalineuvos Juha Luomala, p. 0295 163 492, erityisasiantuntija Tia-Maria Kirkonpelto, p. 0295 163 264, erityisasiantuntija Petra Kokko, p. 0295 163 474.
- Kanta-pilotti: erityisasiantuntija Anna Väinälä, p. 0295 163 460.

Sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@gov.fi.